

Szerkesztői iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. háza a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21 szám.

Nagybecskerek, 1897.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXVI. évfolyam, 154. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	12 ft.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —	

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelnek mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Péntek, július 9.

Obstrukcionális adatok.

Nagybecskerek, július 9.

(—s) Ha az ellenzék csak azért nem veltette be, vagyis inkább azért nem jelentette volna ki kifejezetten az obstrukciót, mert annak bármikor könnyen való abban-hagyását akarta volna magának biztosítani, akkor némi látszatát megőrizhette volna annak, hogy a vitarendező bizottság való-ságos hivatása és célja a vita alaposabbá tétele; minthogy azonban az ellenzék immár hetek óta folytatja a be nem val-ot obstrukciót és még mindig állhatatos tagadással védekezik az obstrukció vádjá ellen, evvel az eljárással még inkább nyil-vánvalóvá tette azt, amit különben min-denki fölismert, hogy az obstrukció kátyujában vagyunk.

Egy kis számszerű visszapillantás különben teljesen meggyőző adatokat szolgáltat erre nézve. A bünvádi eljárás életbe-léptetéséről szóló törvényjavaslat tár-gyalása eddig 16 ülést igényelt, amelyek folyamán 51 szónok beszélt és pedig 40 ellenzéki és 11 kormánypárti. Ez a két szám már magában véve is szembeszökő módon tünteti föl a szónokok aránytalan megoszlását, s az még kirívóbbá válik, ha figyelembe vesszük, hogy a kormánypárti szónokok mind az első nyolc ülés folya-mán szóltak föl, ellenben a kilencedik üléstől kezdve csak az ellenzéki padsoro-kból tért ki a szónokok nagy száma és pedig rendszeresen akként, hogy két-két szónok beszéde töltött ki egy-egy egész ülést.

A cukorprémiumokról szóló törvény-javaslat tárgyalása pedig immár hét ülést vett igénybe, amelyek során több mint husz és pedig kizárólagosan csakis ellen-zéki képviselő szólt föl, köztük a hírhedt Sima Ferencz, a ki megtette azt a soha még nem tapasztalt stílust (másnak nem nevezhetjük) hogy egymaga kibeszélt egy egész ülést.

Aki ezeknek az adatoknak gunyjára állítani meri, hogy az ellenzék nem obstruál,

hanem csak alaposan vitatkozik, az hallat-lan vakmerőséggel valósággal bárgyuknak és ügyüeknek tartja ellenfeleit.

Az ellenzék még azt is meri állítani, hogy a közvélemény az ő oldalán foglal állást. Nos, mi ezt az állítást semmivel sem látjuk beigazolvva, mert a közvéleményből négy egyetlen egy hang sem emelkedett föl, amely az ellenzék eljárását helyeselné, sőt ellenkezőleg az ország legkülönbözőbb vidékein egyre másra tiltakozó határozat-ot jönnék létre a cukorprémium elleni obstrukcióval szemben. Es bizonyára a közvélemény mielőbb el fogja hagyni az elnéző várakozás álláspontját és mindin-kább erélyesen és nyomatékosan föl fogja emelni tiltakozó szavát az ellenzék obstruk-ciója ellen.

A szerb egyházi kongresszus ellenzéki tagjai, a Zastava értesítése szerint, szombaton konferenciára gyűlnek Karlóvába, hogy a kongresszuson követendő eljárásokat megállapítsák. A radikális és liberális párt hívei, a kik a választás alkalmából szövethettek, tovább is együtt maradnak és közös nemzeti klubot alakítanak azzal a programmal, amely a választásoknál is irányadó volt. A választásoknál mind a két párt jelszava tudva-lóval az volt: „Le az egységes szabályzattal!” A kongresszus e hó 11-én, a szokásos ünnepélyes módon fog megyni.

Szenteltett törvények. A hivatalos lap mai száma teszi közzé a szentesítési záradékkal ellátva az 1897. XXII. törvényeket a cs. és kir. közös hadsereg katonai nevelő- és tisztképző intézeteinél a magyar korona országbeli ifjak részére létesített állami alapítványi helyekről szóló 1892. évi XXV. t.-cz. módosításáról, az 1897. évi XXIII. törvényeket a honvéd nevelő- és képzőintézetekről és az 1897. évi XXIV. törvényeket az állami hivataloknál alkalmazott díjnyelvi jogszabályokról és fizetési viszonyainak rendezéséről.

A beruházási kölcsönről szóló törvényjavaslat a képviselőház által nem lévén még elintézve, a pénzügyminiszter a kölcsön értékesítését célzó szerződést az illető pénzeszorttal még nem kötötte meg. A tárgyalások most még folyamatban vannak és a szerződés aláírása csakis a törvény javaslatnak a törvényhozás által történendő el-intézése után lesz lehetséges.

Az elzúllott gyermekekért.

Nagybecskerek, július 9.

Gyakran látni a rendőrség börtönében sápadt arcú, becsott szemű fiukat, akiknek láttára el-szorul az ember szíve. Fiatalon kerülnek a bün-ösvényre és — ha szabad így mondani — a legszebben haladnak azon az uton, mely a pro-letárság felé vezet.

Tauiságos és a kérdést közelről meg-világító közleményt adott e kérdésről egyik fővárosi lapársunk, mely ott kezdi, hogy egy-néhány statisztikusan és bírón kívül nagyon kevesen tudják, hogy Magyarországon az ifju korban vétkezők száma az utóbbi évek folyamán feltűnő gyorsan szaporodott. Restaud, a lelkes francia, aki oly szívósan küzd hazájában a tár-sadalmi bajok ellen, Franciaország helyzetét összemérve a szomszédos Angliával, elrettentve konstatálja, hogy az ifju bűnösök száma tíz év alatt 25 százalékkal emelkedett, a felnőtteké pedig kevesebb, mint ennek felével. Mit mutat ez mást, mint hogy az ifjuság lelke fogékonyabb lett a bün iránt, mint volt előbb? Ez annál nevezetesebb, mert a francia nagy városok ke-vevése gyarapodnak, a lakosság sűrűsége pedig aig emelkedik.

Nálunk a bűntettek és vétségek miatt elítélt 16 éven alóli gyermekek száma 1881—85 ben évenként átlag 889 s ebből 162 leány volt. Ellen-ben 1895 ben e szám már 1661-re emelkedett; ezek közül 298 nő. A szaporodás csaknem száz perczent. A 16—20 év közötti életkorban elítélt-ek száma 1881—85 ben átlag 7739, 1895-ben 9957. az emelkedés mintegy 3 százalék, a nőknél valamivel több. Ez annál meglepőbb, mert az elítéltek egyes kategóriáinál ilyen erős szaporodás alig van, sőt itt ott apadást láttunk, bár a főösszeg emelkedett.

A mi ifju bűntéseink száma megüti a 11000-et, ellenben Angliában már 1886. évben csak tízezer volt, a legutolsó években pedig nem haladta meg az ötezeret. Elég anyagot adnak e számok a gondolkodásra, mert Anglia lakossága sűrű, városai nagyok, a jogrend szigorú, a tör-vény keze tovább elér, mint miáunk. Fiatalsá-gának jogélete és erkölcsi világa mégis épebb, mint a miénk, holott mi ifju, egészen véve a legégszesebb foglalkozást, a földmívelést üző nemzet vagyunk.

E szomorú eredményekre igazán nem vol-tunk elkészülve, nem főleg akkor, ha vissza-gondolunk arra, hogy éppen a szóban forzó évek alatt mily szívós és sok esetben milyen kezeses munkával igyekeztünk állapotainkon javítani,

A „TORONTÁL” tárczája.

Stockholm.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

I.

Az utazó emberiséget sohasem lehet leszok-tatni arról, hogy a látottakat az egyik előnyére s a másik rovására össze ne hasonlítsa. Ritkán tapasztaltam ezt a gyengét annyira, mint a svédek fővárosában. Mivelhogy Stockholmban sok a víz, mi sem természetesebb, mint az, hogy az észak Velenczéjének nevezzék. S megindulnak az összehasonlítások. Az egyik abban a véle-ményben van, hogy Stockholm sokkal „férfia-sabb”, ő jobban érzi magát itt. A másik azt vitatja, hogy Velenczével nem lehet összehason-lítani a világ egy városát sem, mert nemcsak a természet, de az emberek is a lagunák városára pazarolták összes kincseiket.

Aztán jön a másik variáció: Stockholm az észak Párisa. És ismét jönnek az apró részletek, hogy miért szebb Páris, miért érdekesebb Stock-holm. Mig végre egy szellemes idéaettel vágják ketté a gordiusi csomót: Stockholm az össze-hasonlíthatatlan város. S aki mindjárt eleinte, mielőtt még az egyik vagy másik különlegesség megnyerte volna rokon- vagy ellenszenvét, fel-megy az elevátorra (a stockholmi „síklóra”), az

szívesen aláírja ezt az ítéletet: Ez a város csak-ugyan páratlan a maga nemében, összehason-líthatatlan. Ott van előttünk a régi városrész, mely szigeten épült, a maga szűk utcáival, kormos házaival, áttört vastornyáival; amott a Mölar-tó mosolyog, melynek mindkét partját szebbnél-szebb nyaralók tarkítják; jobbra a Saltsjön vize folyik csendesén, melyet a híres Norbrö hidja választ el a Mölar édes vizeitől. Száz meg száz gözbajó, propeller, csónak és ki tudná a sok vízi jármű nevét, uszkál itt, oly tarka, moz-galmas képet nyújtva, melyet egyhamar el nem feled a szemlélő. Amellett mindkét parton hatal-masan épül a város s a régi házak mellett nem egy új palota bizonyít amellett, hogy a svéd metropolis éppen nem stagnál. A Saltsjö leg-érdekesebb háttere a Djurgarden, ahol a kiállít-ás van elhelyezve, melynek főépülete az ő hatalmas 30 méter magas kupolájával hangosan hirdeti a skandináv népek szorgalmát és tehet-ségét.

E tulajdonságokon kívül igazi vendégszeret-et jellemzi a stockholmiakat, akárcsak a magya-rokat. Az ő előzékenységük oly apró részletekre kiterjedt, a melyekre más kongresszusok rendezői nem is gondoltak. De ki csodálkoznék azon, mi-kor a svéd király maga a megtestesült szeretetre méltóság és előzékenység. Három ízben volt alkalmam II. Oszkár királyt közelebbről láthatni s hallhatni s mindjobban meggyőződtem arról,

hogy itt nemcsak a nagytehetségű költő király áll előttem, de egy ritka lelki miveltségű, minden szép és magasztos, az emberiség haladásáért rajongó férfiú jött a toll munkásai közé, ki nem a felség leereszkedésével, de a z eniális férfiú természetes rokonszenvével közeledik azok felé, kiket hivatásuknál fogva nagyrabecsül. A kongresszust a király a trónörökös jelenlétében maga nyitotta meg, s a ki közelében állott, ahhoz volt egy barátságos szava. A kongre szisták tiszteletére rendezett opera-előadáson ott ült az első emeleti balkonon, s mikor észrevette, hogy egyik-másik ujságírónak nincs — programja, odahítt egy stockholmi urt embert, figyelemzet-tén őt arra, hogy némelyik szinlap nélkül szűköl-ködjik. Talán kicsinyesnek látszó részlet, de sokkal jellemzőbb mint akár egy egész trónbeszéd. A Kasselbacken híres vendéglőjében az asztalfőn ismét a trónörökös ült, igen meleghangú fel-készöntőben emlékeztén meg az ujságírókról. De legfényesebben dokumentálta a király a kongresszus iránt való rokonszenvét azzal, hogy a tagjait meghívta drottningholmi kastélyába, mely egyébként egyike a legszebb és legfényes ebb királyi lakoknak, miket eddig alkalmam nyílt látni. — Itt a polgárember egyszerű-ségével fogadta vendégeit s a 700 megjelent közül talán egy sem volt, kit rövid vagy hosszabb megszólítással, vagy legalább egy kézzorítással ki nem tüntetett volna. A svédek olyanformán

hány új iskolát nyitottunk s mennyivel gyarapodott ez idő alatt a nemzet vagyoniilag is.

Bizonyos azonban, hogy a felszólított ifjú nemzedékre nem fordítottunk annyi gondot és figyelmet, mint amennyit az megérdemelt. Nem igyekeztünk elérni előle a káros ráhatásokat s megedzeni őket velük szemben. E hanyagság első eredményei már is kezdenek kibontakozni s félünk tőle, hogy a továbbiak még keserűbbek lesznek. Az ifjú bűnösök elszaporodása az apák és anyák mulasztásaira, sekélyülők erkölcsi kötelességtudására vall s mindaddig, míg e tekintetben javulás nem áll be, hiába dicsekszünk haladásunkkal, a bűnnek növekvő áradatával szemben semmivé lesz ez a dicsekvés.

Hirdették egykor, hogy a hány iskolát nyitunk meg, annyi fogház fog majd üresen maradni, — bizony nem lett úgy. Az iskola nem képes pótolni azt az erkölcsi erőt s nem bírja megadni a jellemeknek azt az integritást, mely az élet viharai között mindig a becsület és tisztesség útján tartaná meg az embert. Vanak, akik sürgették a javító intézetek szaporítását, mások olyan társaságokat akarnak létesíteni, melyek az elzúlló gyermekeknek gondját viseljék. Ezek mind szép és helyes dolgok, de a bajt gyökeresen gyógyítani csak úgy lehet, ha a nemzeti élet minden körét áthatja, megnevesíti a szépnek és jónak tiszteletét, ha az elharapódzott materializmus és a haszonvádszát helyébe újra a detronizált ideálok, a puritán becsületesség s a kevéssel való megelégedés lépnek.

Az iskolában, sajtóban, az utcán és a törvényhozás termeiben eléggé észre lehet venni az új időknek azt a lehelletét, melynek csak egyik, bár nem kevésbé az asomoru jelenségével foglalkoztunk ez alkalommal.

Mindaddig, míg e tekintetben a mainál jobb állapotot teremteni nem bírunk, szaporodni fognak az ifjú rétegek kriminalitásának növekedését mutató számok. A mérleg a gyöngéd szervezetekben hat leggyorsabban és legbiztosabban.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 23. Közigazgatási bizottság.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Báró Hauser Károly főispáni titkár a belügyminiszter a X. fizetési osztályból a IX. fizetési osztályba nevezte ki jelenlegi állásának megtartása mellett.

— A szerb egyházi kongresszus. Báró Nikolics Fedor, a görög keleti szerb autonómiai kongresszus kormánybiztosa, szombaton utazik Karlóczára, ahol másnap, vasárnap megnyitja a kongresszust. Ez alkalommal a Budapesti Tudósítót felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy a Brankovics patriárka lemondásáról terjesztett hírek teljesen alaptalanok. A patriárka környezetében ilyen szándékról mit sem tudnak és nem tudnak semmi okot sem, ami a patriárkát erre a lépésre indíthatná.

közlekednek a királyokkal mint nálunk a nép a polgármesterével. Ha szereti, csak annál jobban becsüli, ha közelebb fér hozzá s nem lát semmi nagyképszerűséget. Itt sem kellett semmiféle udvari bemutatás. A király egyszerűen hozzálépett valakihez, az meghajtotta magát elmondván nevét és országát s a király ezután eszerint, amint jobbnak látta, francia vagy német nyelven (ez utóbbit jobban beszéli) megszólította az illetőt. Ez a megszólítás az illető egyénisége szerint változott. Oszkár király jó izlésű ember: a szép lányokkal meg asszonyokkal sokkal tovább foglalkozott, mint a borzas hajús nem mindig legkedvesebb reporterekkel.

Bármennyire banálisnak is tetszik ez a dioshymnus, tartoztam vele a svéd királynak, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy ahhoz hasonló amint II. Oszkár közlekedik alattvalóival, széles a világon, talán még köztársasági államban sem láthatni.

Az alattvalókról máskor. Ma már nem lehet. Sose hittem volna, hogy ilyen fárasztó munka vár a kongresszistákra. Mennyit kell itt enni-inni!

Stockholm június végén.

Dr. Brájer Lajos.

— Vívókurzus Nagybecskerekén. Víz

Károly nyug. állományu m. kir. honvédfőhadnagy, fővárosi okleveles vívómester, kit a legjobb hír előzött meg, ma érkezett Nagybecskerekre, hogy megnyissa a hat hétre tervezett vívókurzust. Az órák reggel 6-tól 7-ig és este 7-től nyolcig tartanak naponta a polgári és felső kereskedelmi iskola tornatermében, ahol egyuttal jelentkezni is lehet nála. A legmelegebben ajánljuk Víz urat a sportkedvelő fiatalok figyelmébe, mert a mai időben, mikor a legnagyobb könnyelműséggel minden harmadik ember vívómesternek csap fel, meg kell ragadni az alkalmat, ha egy szakavatott és lelkiismeretes mestertől nyílik valakinek alkalmat tanulni.

— Választás. Nagykikindán városi alszámvevőnek egyhangulag megválasztották Pajdák Emilt. Ugyancsak betöltetett az üresedésben levő városigazgatói állás is.

— Fegyelmi egy polgármester ellen. Mint a „Südungarische Reform“ írja, tegnap érkezett le Temesvárra a kereskedelmi miniszter leirata, melyben elrendeli a fegyelmi vizsgálat megindítását Telbisz Károly dr. polgármester ellen, ki a temesvár—lippa—radnai helyi érdekű vasút végrehajtó bizottságának elnöke. Ezzel a leirattal az az ügy, mely Temesmegyét és székvárosát már régen oly nagy izgatottságban tartja, egy újabb stadiumba lépett. Valószínű, hogy az ebben a kényes ügyben megindított vizsgálatok még folytatásuk is lesz. — A fegyelmi megindításának hírére a polgármester, ki Rohitschrament tudni, visszatért Temesvárra.

— Vízbe fullt. Mi is közöltük a napokban, hogy Módoson az uszómester szemeláttára négy fiú fullt bele a Temesba. Mint most lapunknak jelentik, az egész hírűl csak annyi igaz, hogy Heim József, egy 14 éves tanonc az egyedüli áldozat, a ki a legnagyobb vakmerőséggel járt a Temesbe fürdeni. Egy izben már fuldokolva húzták ki a folyóból s azóta többször figyelmeztették, hogy vigyázzon jobban az életére; az uszómester pláne be sem eresztette az uszodába, mert nem akarta magára vállalni az esetleges felelősséget, Heim azonban a napokban felhasználta az alkalmat, a mikor az uszómester nem volt otthon s miközben a legnagygyóbb bravurokkal mulattatta társait, egyszerre lebukott a víz alá. A többiek azt hitték, hogy megint csak tréfál, mint azelőtt is és várták, hogy felbukkanjon, de hát hiába várták, mert Heim nem került többé felszínre s így életével fizette meg a pajkosságát.

— Véres kardpárbaj. A párbajozást mindenki elítéli, de azért az még egyre tart. Ha egyik másik párbajnak híre szárnnyá kel, az emberek mosolyognak rajta, s az egész dolgot nem tekintik másnak, mint egészséges érvágásnak. Végzetes kimenetelű alig volt. Olyanra, mint a minő tegnapelőtt Pécsen történt, kevesen emlékeznek. Litta Lőrincz, a gazdag pezsgőgyáros fia és ismert gavieller összeszólközött ifj. Fürst Gyulával. Mindketten mondogatták egymásnak csipősegeket, minek az lett a vége, hogy Litta nem szóval, de tettlegességgel válaszolt Fürstnek egyik megjegyzésére. Ennek kihívás lett a következménye. Az ellenfelek tegnapelőtt álltak ki karddal a végző kimerüléig. Háromszor csaptak össze, mindannyiszor Fürst volt a támadó, aki ismert jó vívó. Az első összecsapásnál Litta kiütötte Fürst kezéből a kardot s a viadal hevében majd hogy utána nem csapott fejevertelen ellenfelének. Ebben az egyik segédje akadályozta meg, aki lefogvazta Littát. A második mérkőzésnél Litta kardjának hegye görbült el, mire a viadalt ismét félbeszakították. A harmadik kiállítás után Litta bele vágott Fürst mellébe, mely vágással olyan hosszú és mély sebet ejtett Fürstön, hogy a hastól föl a mellig megsértette a lépést és a tüdőt. A súlyos sebesültet beszállították a városi kórház egyik külön betegszobájába, ahol Fürst Gyula súlyos sebe következtében mostanig valószínűleg már meg is halt.

— Tűzvész Aninán. Anináról jelentik, hogy ott a napokban az osztrák-magyar államvasutak tulajdonát képező szénmosót, az egész szénkészletet és az összes géberendezéseket egy hirtelen támadt tűz elpusztította. A mentésre sietett tűzoltók és munkások minden erőlködésük mellett sem bírták a tüzet eloltani. A kárigény jelentékeny. A megindított vizsgálatnak még nem sikerült kiderítenie, hogy a történt veszélyért kit terhel a felelősség.

— Gyöngéd férj. Szerb Szt.-Péteren

Koits György egy Betkov nevű asszonnyal bagoly hiten kötött házasságban élt. Többször támadtak köztük félreértések, s pár nappal ezelőtt ily alkalommal az asszonynak menekülnie kellett. Ijedtében Perjámosra futott, hol a csendőrség előit a dühöngő férj utolérte a menekülőt, ki segítségért kiabált. Koits kezében kötőfék volt, a mivel az asszonyt meg akarta kötni. A segélykiáltásokra az őrsvezető kisetett az utcára, s épp jókor jött, hogy megmentse a szorongatott asszonyt, kit a dühöngő már le akart szurni. Koitsot átadták a járásbíróságnak.

— Hogy öltözködnék a vigéczek? A modern világ szokásos kellemetlenségei között előkelő helyet foglalnak el a vigéczek, akik a századvégi kereskedelem kulisszatartói. Ismeri őket mindenki, rendszerint fényesen borotvált és tuljól öltözött urak, csodás beszélőképességgel, akik az olyan emberrel, aki egy hajnyíró-gépet óhajt, képesek megvétetni egy nyolczvan lóerejű gőzekét. Eddig azonban nem volt tudva, hogy kicsoda divat az, amely szerint a vigécz a legvilágosabb öszi kabáthoz a legfeketebb keztűt ölti s a világ legvékonyabb lábszáraihoz a világ legvastagabb botját alkalmazza. Most a soproni törvényszék hivatalosan megállapítja, hogy a vigécznek külön divatja van, amely sem Worthtól, a híres nőszabótól, sem a walesi hercegtől nem függ, hanem önállóan domborítja ki a vigécz egyéniségét. A hivatalos Rendőri Közlöny tegnapi számában sikkasztás miatt körözött az említett törvényszék bizonyos Márton Sándor nevű ügynököt. Személyleírásában ez a passzus áll: — Vigécz módjára öltözködik. A rendőrség most ádázán tanulmányozza a vigéczek katufrékját s hangulatos nyakkendőiket.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújában a következő bejelentések történtek:

Születtek: Herodek János mázóló mester, rk. fia. — Boszity Dusan földműves, gk. fia. — Czveity Milán földműves, gk. leánya. — Becsei Antal napszámos, rk. fia. — Pivarszki Milos napszámos, gk. fia. — Vig István napszámos, rk. fia. — Tóth Pál földműves, rk. leánya. — Bogdán János napszámos, gk. leánya. — Poppov Miklós földműves, gk. leánya. — Gruber Ede kereskedő, izr. fia. — Honter Mihály hivataloszolga, ág. ev. leánya. — Czvetkov Izidor földműves, gk. fia. — Budai Pál földműves, rk. leánya. — Gruszling Péter kőműves segéd, rk. fia. — Benkő Péter foghász, rk. fia. — Atyim Sebő vár. rendőr, gk. fia. — Erdélyán György napszámos, gk. leánya. — Vukov Miklós földműves, gk. fia. — Vorgity Radivoj napszámos, gk. fia. — Perger Nándor var. számvevő, rk. leánya.

Meghalt: Bontó Gergej kegyesrendi áldozár, rk. 42. é. k., tüdővészben. — Pipovics Elekné gk. 53. é. k., köldökszívben. — Tabakov Smilyana gk. 13 napos, göröcszívben. — Krunity Péterné gk. 49. é. k., gutaütésben. — Pavkov András napszámos, gk. 56. é. k., tüdővészben. — Grasnek Géza rk. 26 napos, béhurutban. — Stéger Károly rk. 6. é. k., roncsoló toroklobban. — Poppov Miklós gk. 1 napos, életgyengeségben. — Gardinovácski Dömötörné gk. 38. é. k., tüdővészben. — Nedy Radivojné gk. 35. é. k., tüdővészben. — Holländer József izr. 15 napos, hörghurut. — Kirtyánszki Keresztély, napszámos, gk. 83. é. k., aggkór. — Borbély Pál, rk. 3. é. k., himlő. — Takács Mária, rk. 6. é. k., égési sebek. — Kállai János, rk. 13. é. k., tüdővész. — Molnár Anna, rk. 9 éves k., béhurut. — Fay Péter rk. cipész 35. é. k., veselob. — Kollár József rk. napszámos 18. é. k., heveny-bahártyalob. — Török Pál ev. ref. kocsis 41. é. k., üszög. — Ninkov Leont gk. napszámos, 41. é. k., agyburoklob.

A csók halála.

Szerelmek sirjatok! — jul. 9.

A tudomány hadat üzent a csóknak, a szereltem ambróziájának. A csók tehát végnapjait éli, a csók meg fog halni.

Önök szerelmes olvasóim természetesen azt kérdezik, hogy hát mi köze a tudománynak a csókhöz? Erre a kérdésre egy olasz (dühömbes szerelném digónak nevezni) orvos adja meg önöknek a választ, még pedig a következőkép: A legtöbb betegség bacillusok útján terjed. A bacillus terjedését különösen a kilélegzés segíti elő. Mivel csókolni nem lehet anélkül, hogy a lélegzés beszunjon, ennélfogva a csók, mint a betegségek bacillusának terjesztője, káros, veszélyes, de sőt egyenesen tiltandó bűncselekmény,

Nos, hogy tetszik az új csók — definíció? hölgyeim és uraim? Persze kaczagják Dr. Valvassori orvos kirohanását és ezután még jobban és többször fognak csókolózni. Helyes, magam is szívesen követem az önkéntes csókstrájkját.

Igen ám, csak hogy nekem aggályaim vannak. Ma még ugyanis csak ez a nevétséges talán doktor agyarkodik a csók ellen és így a veszély még nem imminens, de jöhet idő, hogy az lesz.

Tegyük föl, hogy ezt az elméletet magáévá teszi valami kétségbeesett egészségügyi kongresszus. Tegyük már most azt is föl, hogy ez a kongresszus megkeresést intéz az összes kormányformákhoz, hogy a csók ellen törvényt hozzanak és végül tegyük fel azt is, hogy behozzák ezt a törvényt is. (Édes Istenem, ha már a 16 ik paragrafus bekezdésében a Tisztelet Ház szövegére, kiemelhet onnan még egy anti-puszi törvény is.)

Mi lesz akkor! Mi lesz akkor!

Elsősorban is, mihelyest a törvényt életbe léptetik, a következő leirat fog jönni a rendőrséghez és dr. Plechl Szilárd főorvoshoz:

Főhivatik címéd hogy a LXXIII ik t.-cz. értelmében az 1999. január 1 től kezdődőleg szigorúan járjon el.

Általános utasítások:

1. Csókolni tilos.
2. Aki csókol, közegészségügyi kihágást követ el és 1-től 100 korona erejéig büntetendő.
3. Indobáznaknál, lombos sétatányon, árcyaszó ligetekben, mint a hol a csók, ez a közegészségügyi kihágás leginkább divott, szigorú ellenőrzés foganatosítandó és a kihágás minden esetben a legnagyobb eréllyel megakadályozandó.
4. Tollforgató emberek között szokásban volt eddig a csók dícsőítése. Ennek ezután vége. A csókról szóló költemények a jövőben kihágásra való felbujtásnak tekintendők és mint ilyenek, a második utasítási pont szerint bírálandók el stb. stb.

Ez az utóbbi rendelkezési pont természetesen át fogja alakítani az egész lyrai költészetet.

A régi boldog szabadság, amikor még így zenghetett a poéta, megszűnik:

Jöjj hát közel egészen
Nem illik azt kiáltani merészen
Nem értik azt meg csak a sutogók,
Hogy mi az édes, az igazi csók.
Nincs abba jog, sem akarat, se szándék,
Nem csere az, de kölcsönös ajándék.
Édes a csók, ha alszik kedvesed
S mit önként adna, lopva elveszed.

Egy pillanatnyi kéjben mennyi kincs!
Nem csók az hidd el, amely tiltva nincs.

Miután ebben a költeményben legalább is húszszor fordul elő az ujjonnan felfedezett, az egészségügyi kihágás, vagyis a csók, ennél fogva a költemény írója 200 korona pénzbírságra, nem fizetés esetén 2 napi elzárásra ítéltetik.

Ha még valaki ilyet ír, mint alább következik, vesztésgár alá helyezik:

Ez a kis lány úgy éli világát
Édes csókra korán szoktatja a száját,
Megteszi, jól teszi
Tudománya hasznát így veszi.

Hogy aztán csók helyett mit fognak kitálatni a dr. Valvassori szerelmesei, az az ő dolguk.

Ami azonban bizonyos, hogy rémségesen közel van a csók — abszolutizmus kora, siessünk hát addig is azzal a közegészségügyi kihágással.

Legujabb hírek.

A király Bécsben.

Bécs, július 8. A király ma délben hosszabb kihallgatáson fogadta Badeni miniszterelnököt. Tegnap este Badeni sokáig tanácskozott Goluchovszki külügy-miniszterrel.

A vásárhelyi méregkeverők.

Hódmező-Vásárhely, július 8. Ma folytatják Varga Istvánné elmérgezése ügyében a tanúk kihallgatását. Buzás János, Varga Lidi sógora vallja, hogy anyósa halála után Varga Lidi két

temetkezési társulati könyvecskét adott át neki, amelyre ő vette fel a pénzt. Varga Lidi tagadja ezt. Több tanu lényegtelen vallomása után fel olvassák a Varga Istvánné halálára vonatkozó iratokat, az országos vegyész jelentését, amely konstatálja, hogy a tetemrészekben nincs nyoma az arzenikumnak. Baranyi orvos azonban a kör-tünetek alapján nem tartja kizártnak az arzén-mérgezést. Buzás vallomásában fontos az a kijelentése, hogy amikor anyósa március 28 án Varga Liditől hazatért, mindjárt rosszul lett s nem is lett többé jobban. Valószínű, hogy már akkor megmérgezték. Varga Vidi anyjának beteg-sége alatt kétszer adott neki levest. Nagy szen-zációt keltett a mai tárgyalás végén Debák kir. ügyész bejelentése, amely szerint Szilágyi közgyámától levelet kapott, hogy Jáger Mari háromszáz forintig biztosította Csordás Lidi ipát, Hódi Ferenczet, akinek halála után a pénzt fel-vette. A levelet az iratokhoz csatolták. Csordás Lidi különben a minap már megvallotta, hogy ipát is elmérgezte Jáger Mari társaságában. Szappanos Judit néhány nap óta beteg s el akarta magát emészteni. Védője azonban meg-nyugtatta s beleegyezett, hogy az orvos meg-vizsgálja.

A szkupstina megnyitása.

Belgrád, jul. 8. A Szkupstinát nem a király fogja trónbeszéddel ünnepiesen megnyitni, hanem egy királyi ukázt bo-csát ki, a mely Szimics miniszterelnököt fölhatalmazza a megnyitásra.

A keleti válság.

Konstantinápoly, jul. 8. A Dardanellá-kon uszó török hajóraj parancsnoka uta-sítást kapott, hogy tartsa készen az egész flottát Krétába indulásra. A hajókat három hónapra fölszerelték. Az itt javítás alatt levő torpedó-naszádok legközelebb a hajó-rajhoz csatlakoznak. A szabadságon itt időző tengerésztiszteket utasították, hogy három nap alatt vonuljanak be a hajó-csapatokhoz. Tengerész körökben azt hiszik, hogy csak egyes hajók lesznek alkalmasak a krétai utra.

London, jul. 8. A Times athéni jelen-tése szerint oda olyan hírek érkeztek, a melyek szerint a törökök Domokosban nagy csapatteket koncentrálnak s hogy Larisszából és más helyekről több üteg érkezett oda. Velestinóban nagy sietség-gel erődítéseket állítottak fel.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése július 9-én.)

Budapest, július 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban még mindig a cukorprémium obstrukciós tár-gyalása foglalja el a vita terét.

Ma Boda Vilmos szólalt fel elsőnek és természetesen a javaslat ellen foglalt állást.

Nemkülönbön Papp Elek is, akivel meg kellett bontani a sort, mert — úgy látszik — Holló Lajos nem tudott a mai napra elkészülni, s a vitarendező Papp Eleket ugratták be, hogy huzza ki az ülést, a mennyire bírja. Nagyon sokáig azonban nem bírta a szót, és heves ki-fakadásaiért az elnök rendre utasította.

Az ellenzék eddig makacsul tagadta, mintha obstruálna a javaslat ellen, de Kiss Albert a mai napon félig-meddig „beismerő vallomás”-t tett, amennyiben kijelentette, hogy a függetlenségi párt felveszi az obstrukciót, ha erre rákényszerítik.

Perczel Dezső belügyminiszter vála-szolt ezután Rátka Lászlónak az orfeumi előadásokat és a bevégzett cselekményü-

daraboknak az orfeumban való színre-hozatalát illető interpellációjára.

A miniszter válaszát tudomásul vették. Rátka László felemlíti, hogy in-terpellációjának tendenciáját a külföldön félreértették s ebből kifolyólag a német lapok most hasábos cikkekben óvják a német császárt attól, hogy Magyarországra jöjjön. A szónok kijelenti a függetlenségi párt nevében, hogy a német császárt, ha meglátogat bennünket, tárt karokkal, és igaz magyar vendégzeretettel fogadják. (Általános éljenzés.)

A legközelebbi ülés holnap lesz.

A tőzsdéről.

Budapest, július 9. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötetett buza őszire 8.77—79, buza júliusra 4.28—30, tengeri július-augusztusra 4.38—40, zab 5.47—49, repce 12.50—60. Kínálat a vételkedv hiányában laanya, több ezer mm.-ramenő waggonáru 5—7 krral olcsóbb.

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Mayer Rezső.

Hirdetések.

Egy használt hintó

220 frtért eladó. Megtekinthető Poroszkay Béla urnál. Felvilágosítást ad Vinczehid E. ur. 659—3.1

Használt

féderes hintó

megvételre kerestetik. Ára s czim kiadóhivatallal közlendő. 656—1.1

A melenczei-utczában, a Benkovich-féle házban négy szoba, alkove s tökéletes mellékhelyiségekből álló

lakás

aug. hó 1-től kiadó. — Bővebbet

Benkovich

657—3.1

háztulajdonosnál.

Világhírű orosz folt-szappan.

Ezen szappan mindenféle posztó-foltot, legyen ez a tenta, zsír, izzadság, kátrány stb., új vagy akármily régi, két perc alatt eltávolít, s a mellett egész ártatlan, mert a ruhaneműt nem rontja, mint más ily-nemű szerek. 639—3.1

Orosz rozsdafolt-víz.

E teljesen ártatlan folyadék eltávolít minden vasrozsdafoltot, bárminő régi legyen, fehérnemű valamint mindennemű mosó ruhaneműből.

Ezen folttisztító szerek tekintetes Csonka Ferencz szegedi kir. városi vegyész ur által vegyelemezve lettek és teljesen ártalmatlanoknak találtattak.

1. drb. folt-szappan nagyság szerint 50 krtól feljebb.

1 üveg rozsdafolt-víz nagyság szerint 50 krtól feljebb.

Feltaláló: Heckermann Noe, Szeged.

Egyedüli főraktár helyben:

Weisz Hermannál,

Hirdetmény.

A „Kübekházi takaré- és hitelszövetkezet“ zárszámadása 1897. évi június hó 30-iki felszámolására.

Tartozik.

Főkönyv old. sz.	Vagyon:	frt	kr	frt	kr
4	Felszerelvény számla	150	70		
	10% leírás	15	07	135	63
50	Váltó-számla: 278 drb váltó szerint			50760	50
52	Kötvény-számla: 194 drb kötvény szerint			12129	35
54	Pénztár-számla: készpénz			5355	32
				68380	80

Követel.

Főkönyv old. sz.	Teher:	frt	kr	frt	kr
19	Átmeneti kamat számla: szenvedő			828	87
21	Tartalékalap előző évről	427	95	518	44
	1897. félévi jutalék	90	49		
47	Visszszámítási számla: 15 drb váltó			7400	—
48	Magánbetét számla: 59 drb betéti könyv szerint			19130	13
53	Törzsbetét számla: 1213 üzlet-rész szerint			39023	50
	Egyenleg, mint nyereség			1479	86
				68380	80

Tartozik.

Veszteség-nyereség számla.

Követel.

Főkönyv old. sz.	Teher:	frt	kr	frt	kr
21	Tartalék-alap jutaléka	90	49		
14	Tőkesített kamat számla	244	29		
4	Felszerelvény-számla: 10% leírás	15	07		
13	Házbér számla: 1/2 évre	30	—		
17	Fizetések-számla 1/2 évi	228	01		
18	Adó (tőke kamat) számla	28	40		
26	Adó (községi) számla	108	22		
31	Adó (egyes) számla	120	42		
46	Kifizetett kamat számla	52	63		
51	Üzletköltség számla	52	48	970	01
	Egyenleg, mint nyereség			1479	86
				2449	87

Főkönyv old. sz.	Jövedelem:	frt	kr	frt	kr
49	Kamat-számla			2204	49
55	Kezelési-díj számla			230	45
56	Késedelmi-díj számla			14	93
				2449	87

Kübekházán, 1897. évi június hó 30 án.

Tóth Ferencz, s. k.,
elődör.Lengl Jakab, s. k.,
penziárnok.Herzog Ferencz, s. k.,
elnök igazgató.Kempf Géza, s. k.,
könyvelő.

Felülvizsgáltatott: a fő- és segédkönyvekkel, valamint az okmányokkal összeegyeztetett és helyesnek találtatott.

Kübekházán, 1897. július hó 3-án.

Pártos Sándor, s. k.,
felügy. biz. alelnök.Tenner László, s. k.,
felügy. biz. elnök.Hegyes Máttyás, s. k.,
felügy. biz. tag.Krämer János, s. k.,
felügy. biz. tag.

Jelen zármérlegben kimutatott tételek felszámolásba mennek át; felhivatnak ennek folytán az érdekeltek, a törvényes 1/2 évi felszámolási idő alatt, követéseik érvényesítésére. Kübekházán, 1897. évi július hó 7-én.

652-1.1

A felszámolók.

Kiadó lakás.

Egy utcza lakás, mely áll 4 szobából és mellékhelyiségekből (Haidegger-féle házban, Amerika) augusztus 1-étől kiadó.

Bővebbet ugyanott.
(653-3.2)

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán megürsedett és alispáni kinevezés alá eső nagyikindai lovasslaktanyai gondnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Évi javadalmazás 800 frt.

A kinevezendő gondnok köteles Nagy-Kikindán lakni.

Ezen állásra pályázhatnak magyar honossággal bíró nyugalmazott századosok, felfelé nyugdíjas lovas vagy tüzér katonatisztek. Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajják, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket legkésőbb folyó évi július hó 30 ig hozzám terjesszék be. A legalább is nyug. századosi rangot igazoló okmány a kérvényhez melléklendő.

646-3.3

Dr. Deilmanics,
alispán.

Hirdetmény.

A nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság igazgatósága a keresk. törv. 202 §-a értelmében közhírré teszi, hogy a részvénytársaság felszámolása 1897. évi június hó 14-iki rendkívüli közgyűlésen kimondatott. Ezenélfogva felhívja a társasági hitelezőket, hogy követeléseiket jelen hirdetés harmadszori megjelenésétől számított 6 hó alatt a felszámolóknál bejelenteni és érvényesíteni annyival is inkább el nem mulasszák, mert a törvényes határidő elmúltával a társaság vagyona, netáni igényeikre való tekintet nélkül, fog felosztatni.

N.-Becske-reki szőnyeggyár részvénytársaság igazgatósága.
647-3.3

2518. szám. 1897.

Hirdetmény.

Torontál vármegye közigazgatási bizottsága az 1897. évi június hó 14-én kelt 3581. sz. rend. letével a tomasevác—alibunári tvh. köz. 2-54, 56—59-7 és 61—62-4 km. szakas. helyreállítását 4705 frt 61 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának elvégzése céljából az 1897. évi július hó 21-ik napjának délelőtti 10 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásá-

nak elvállalására vonatkozó, az engedélyeztetett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt N.-Becske-reken, 1897. évi július hó 1-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

250 kazal szép széna a kanaki állomáshoz szállítva

eladó.

Továbbá: körülbelül 400 hold legelő, esetleg 1000 hold szántó és legelő

bérbe adandó.

Egy szép ruganyos kocsi megvételre

kerestetik.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Molnár-Presch Anna,
Kanak.

609-1.1

Nyomatott Plaitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.